

POSTANOWIENIE

30 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 30 czerwca 2025 r. w Warszawie
zażalenia N. M. i R. M.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej

z 29 września 2023 r., I Cz 121/22 (I WSC 1/23),

w sprawie ze skargi N. M. i R. M. o stwierdzenie niezgodności z prawem
postanowienia

Sądu Okręgowego w Bielsku - Białej z 25 października 2022 r., I Cz 121/22

w sprawie z powództwa N. M. i R. M.

przeciwko D. C.

o ustalenie,

odrzuca zażalenie.

(a.z.)

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 29 września 2023 r. Sąd Okręgowy w Bielsku - Białej odrzucił skargę powodów N. M. i R. M. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia tam. Sądu z 25 października 2022 r.

Mając na względzie, że przedmiotowa skarga została wniesiona osobiście przez skarżących, od orzeczenia, na które skarga nie przysługuje, została oparta na podstawie, która nie może być podstawą tej skargi, nie została opłacona oraz nie zawierała wszystkich wymaganych przez przepisy prawa elementów tj.: m.in.

uwiarygodnienia szkody, Sąd Okręgowy - na podstawie art. 424⁶ § 3 k.p.c. odrzucił środek prawny powodów.

W osobiście wniesionym zażaleniu na powyższe rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w Bielsku – Białej skarżący wskazali na naruszenie: art. 98, art. 745, art. 3, art. 5, art. 13, art. 117, art. 117¹, art. 123, art. 130³, 730¹ i art. 385 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 394¹ § 1 k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje m.in. na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Jak wynika z art. 87¹ § 1 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych. Ustanowiony w powołanym przepisie tzw. przymus adwokacko - radcowski dotyczy każdego postępowania przed Sądem Najwyższym i jego skutkiem jest odjęcie stronie zdolności do podejmowania czynności procesowych osobiście (zdolności postulacyjnej). Oznacza to, że czynności samej strony lub pełnomocnika niebędącego adwokatem lub radcą prawnym albo rzecznikiem patentowym są bezskuteczne (zob. postanowienie SN z 26 lutego 2025 r., III CZ 289/24).

Wyjątek od powyższej zasady wprowadzono w art. 87¹ § 2 k.p.c., gdzie przewidziano, że przepisu § 1 nie stosuje się w postępowaniu o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego oraz gdy stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także gdy stroną, jej organem lub jej przedstawicielem ustawowym jest adwokat, radca prawny lub radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, a w sprawach własności intelektualnej rzecznik patentowy.

Zażalenie sporządzone i podpisane przez stronę nie mającą zdolności postulacyjnej przed Sądem Najwyższym jest dotknięte brakiem formalnym nieusuwalnym, skutkującym odrzuceniem środka odwoławczego jako niedopuszczalnego, bez wzywania do uzupełniania tego braku i bez możliwości

jego usunięcia przez pełnomocnika (zob. postanowienie SN z 28 marca 2025 r., III CZ 26/25).

Skutki niezachowania przymusu adwokacko - radcowskiego normowanego przez art. 87¹ § 1 k.p.c. reguluje ogólnie art. 130 § 5 k.p.c., a w odniesieniu do środków odwoławczych objętych tego rodzaju przymusem, w tym zażaleń do Sądu Najwyższego, obowiązują szczególne regulacje (art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 370 k.p.c. i art. 373 k.p.c.) przewidujące odrzucenie zażalenia wniesionego osobiście przez stronę.

W badanej sprawie powodowie nie wykazali, że należą do kategorii osób wymienionych w art. 87¹ § 2 k.p.c., a zatem brak jest podstaw do uznania, że przysługuje im zdolność postulacyjna.

Ubocznie należy zauważyć, że rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego odrzucające skargę powodów jako wniesioną z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c. miało wprost oparcie w art. 424⁶ § 3 k.p.c., który przewiduje odrzucenie skarg dotkniętych omawianym brakiem przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Maciej Kowalski

(a.z.)

[r.g.]